Søens folk, Hans Peter Poulsen

Hedeboegnens Slægtsforsker Forening 5. november 2026

Dampskibet ”Dannebrog” 1892, foto i privat eje

Finske sømænd, 1800-tallet, Museet for Søfarts billedarkiv

Hvem er jeg?

- Hans Peter Poulsen
- Mine aner kommer fra Læsø
  og området ved Mariager Fjord
- Derfor mange søfolk blandt anerne

Hvad er søfolk?

- Søfarende, skibsmænd, sejlingsmænd
- Ordbog over det Danske Sprog:
  Folk, der tjener om bord på skibe, farer til søs, søfarende; nu især om personer, der gør tjeneste som menigt mandskab (matroser, søfyrbødere osv.)
- Tjener hovedsageligt på handelsskibe
- Men bliver også indkaldt til flåden (marinen)

Skibsfører, Skipper, Kaptajn

- Koffardikaptajn
  - Koffardi, fra tysk: Kopfardi, dvs ”købefærd”
  - I modsætning til flådens Søkaptajn
- Sætteskipper
  - Fører af et mindre skib i indenrigsfart
- Styrmand
- Bedstemand
  - Navigationskyndig næstkommanderende på mindre skibe

Matroser, bådsmænd, skibsfolk

- Skibsdrenge
- Jungmænd
- Letmatroser (opløbere)
- Matroser (bådsmænd)

Skibshåndværkere

- Tømmermænd, skibstømmermænd
- Sejlmagere
- Kokke
- Søfyrbødere
- Skibsmaskinister
- Maskinmestre

Søfolk

- Rekruttering fra by og land ved kysten
- Stor social spredning
- Stor mobilitet
- Behov for kontrol af hensyn til flådens bemanding
- Kontrol med forhyringen

Min morfar Adam Deth

- Adam Deth Melchiorsen,
  i daglig tale: Adam Deth
- Født i Hals Sogn på Læsø
  den 28-8-1867
- Konfirmeret den 2-10-1881
- … og så til søs!
- **Søfartsbog 20-1-1885**
- Optaget i lægdsrullen 1885
  5. udskrivningskreds lægd
  469

Adam Deths søfartsbog

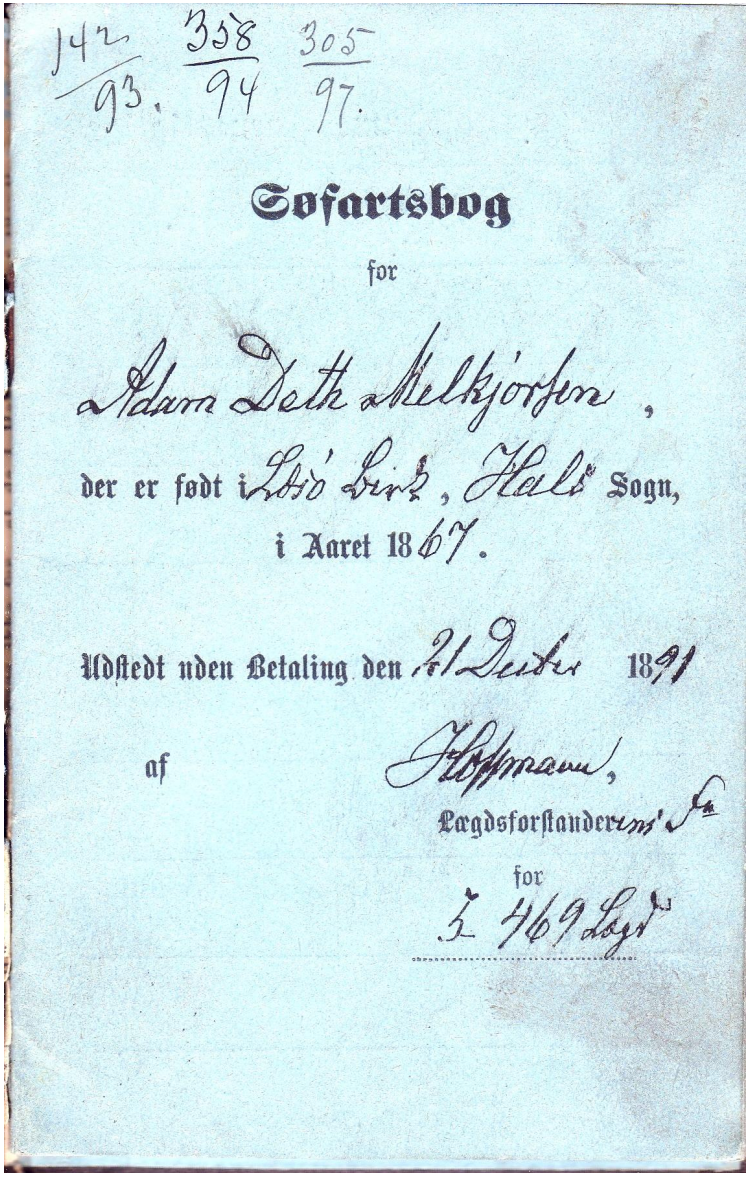
142/93. 358/94 305/97.

Søfartsbog

for

Adam Deth Melkjorsen,

der er født i Læsø Birk, Hals Sogn,

i Aaret 1867.

Udstedt uden Betaling den 21 Decber 1891

af Hoffmann,

Lægdsforstanderens Fa

for

5 469 Lægd

- Søfartsbog for Adam Deth Melkjorsen der er født i Læsø Birk, Hals Sogn i Aaret 1867
- Udstedt uden Betaling den den 21 Decber 1891

Adam Deths landlægdsrulle

- Tilgangsliste: 5. udskrivningskreds, lægd 469, nr. J 14
- Adam Deth Melchiorsen, far: Sømand Melchior Petersen
- 20/1 85 Søfartsbog
- 10/2 86 til SøR[ullen] K – 11 som Halvbefaren

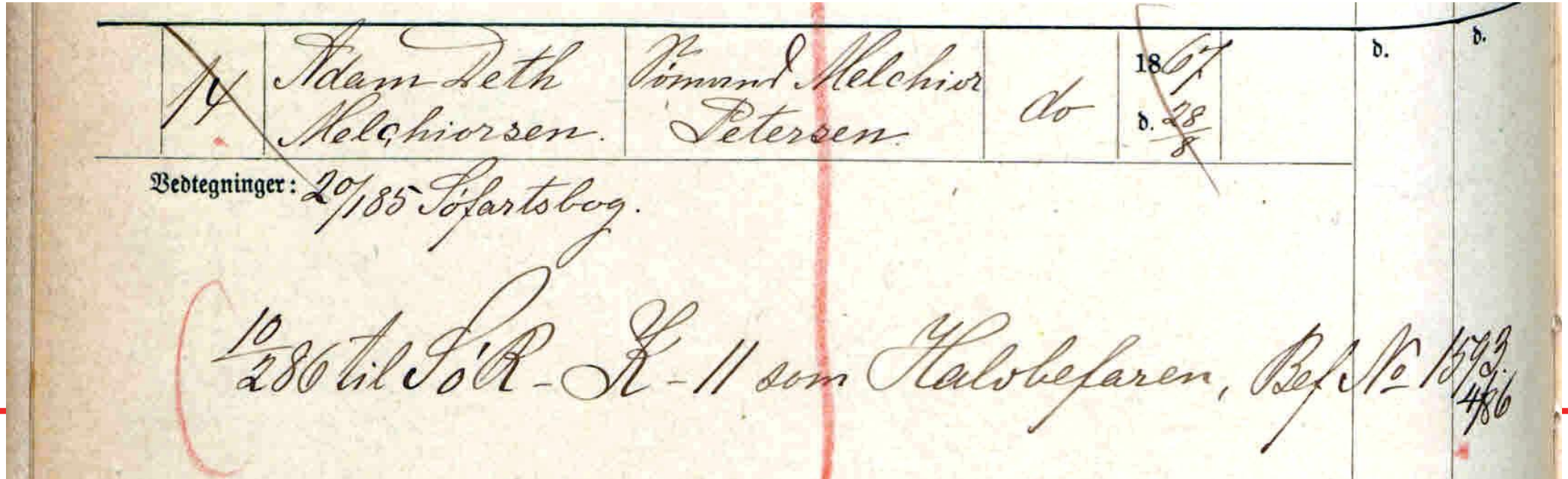

Adam Deth i den centrale sølægdsrulle

- Søruller, 5. Udskrivningskreds, 1886
- Halvbefaren, befarenheds nr. 1593, 28/1 87 forfremmet til helbefaren

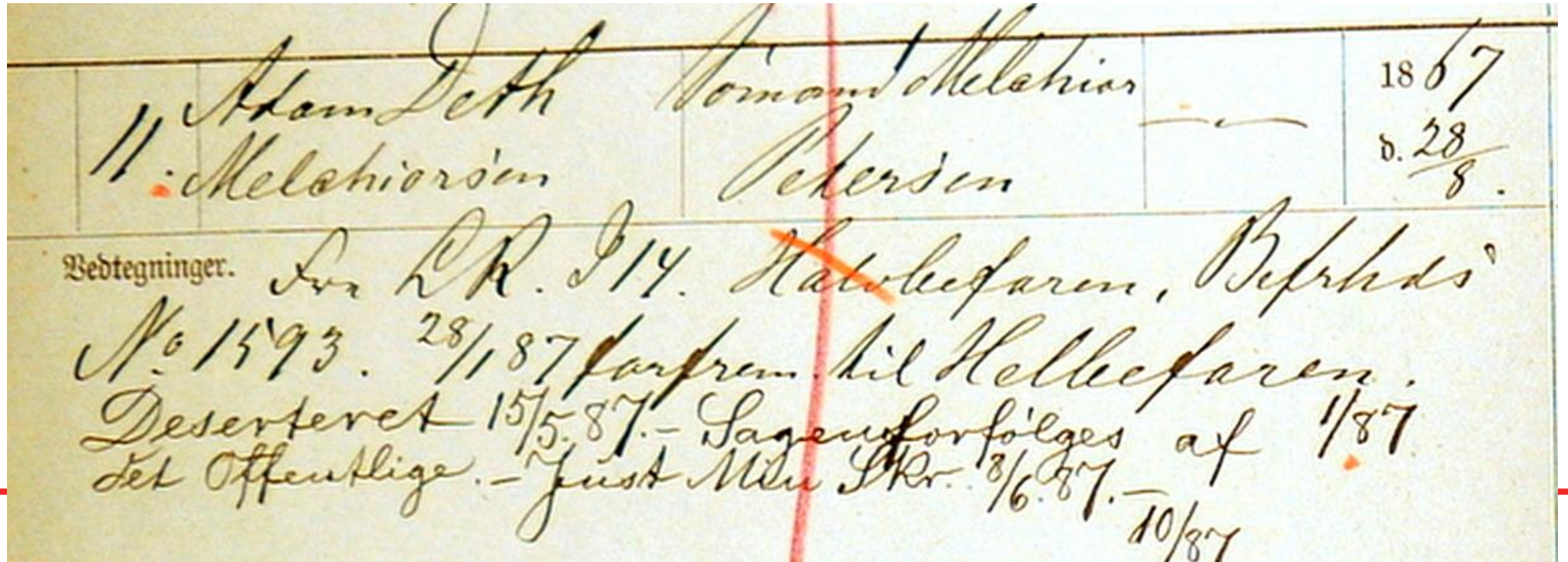

Adam Deth i den centrale sølægdsrulle

- Søruller, 5. Udskrivningskreds, 1886
- Halvbefaren, befarenheds nr. 1593, 28/1 87 forfremmet til helbefaren
- **Deserteret** 15/5 87, Sagen forfølges af det offentlige
- Just Min Skr 8/6 87

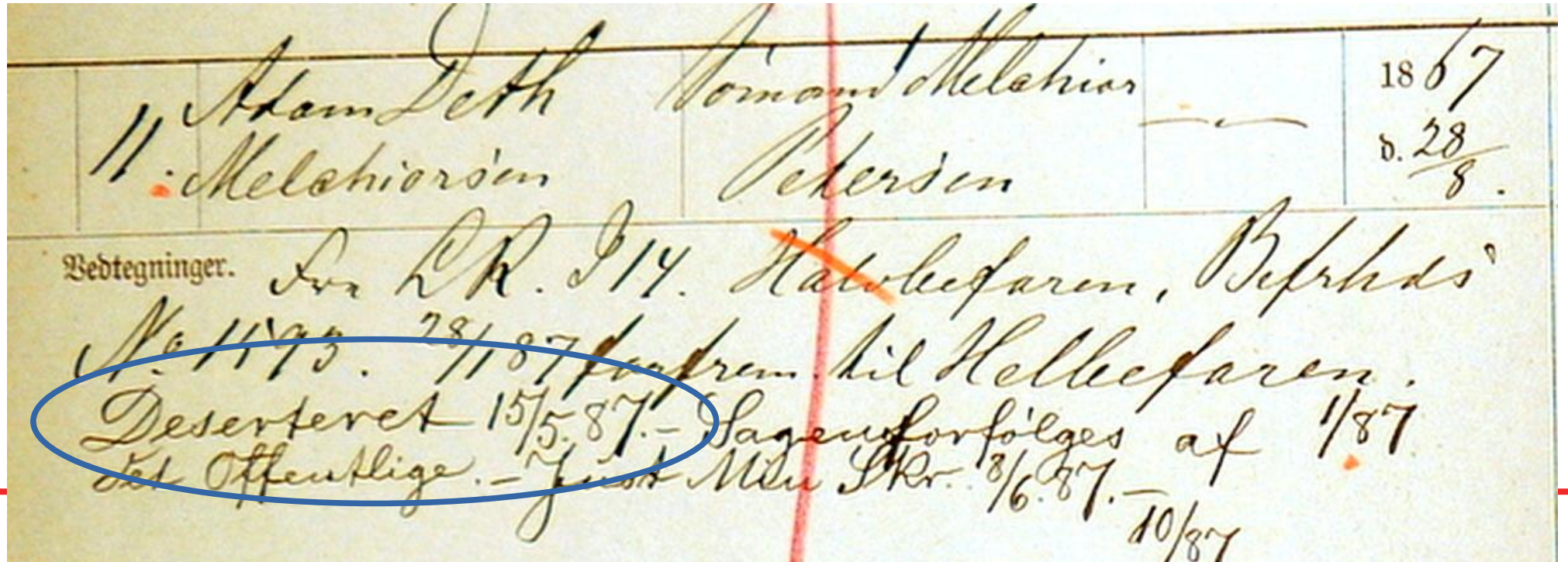

Deserteret – du godeste!

Vi forlader ham et øjeblik.

Kontrol med søfolk

- Waterschouten
  - i København fra 1695
  - i Helsingør fra 1816
- Søindrulleringen
  - fra 1704, 5 sølimitdistrikter
  - kun enroullerede må fare til søs
  - skibsbemandingslister fra 1802

Waterschouten 1695-1871

- Registrering af alle sømænd, der søger hyre i København
- Ingen skipper må påmønstre sømand, der ikke er registreret
- Ingen sømand må lade sig hyre af udenlandske skippere
- kan også medvirke til forhyring

Waterschouten

- Waterschouten i København, 1695
  - Forhyringsprotokoller 1746 - 1871
- Waterschouten i Helsingør, 1816
  - Forhyringsprotokoller 1816 - 1871
- Begge embeder ophæves i 1871
- Daisy arkivskaber: Waterscouten
- Forhyringsprotokoller på AO
  Søfart → Watersschout i København og Helsingør:

Waterschoutens forhyringsprotokol 1781-1783

Waterschoutens forhyringsprotokol

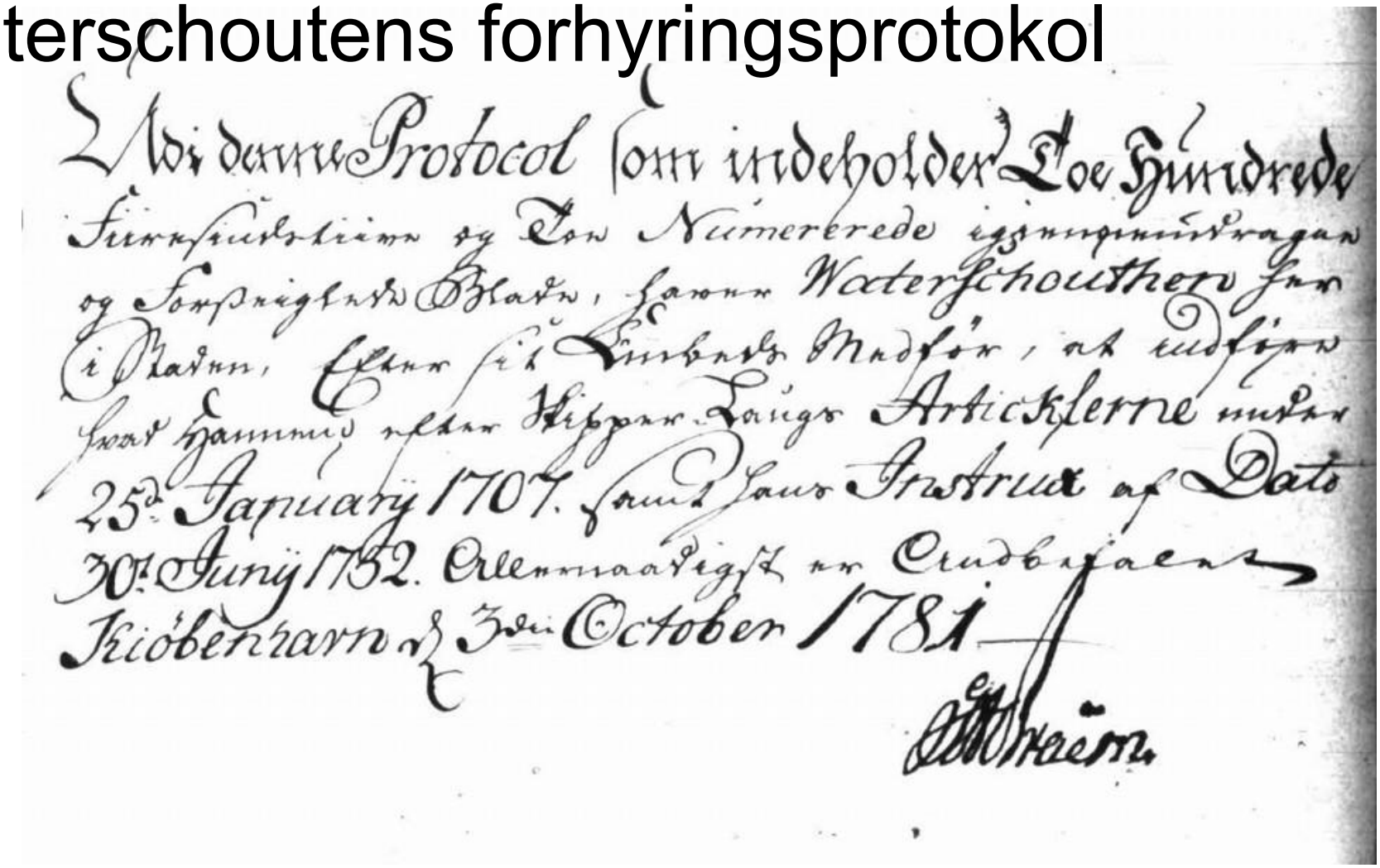
Udi denne Protocol som indeholder Toe Hundrede
Fiiresindstiire og Toe Numererede igjennemdragne
og Forseiglede Blade, haver Waterschouthen her
i Staden, Efter sit Embeds Medfør, at indføre
hvad Hannem efter Skipper Laugs Artickelerne under
25de January 1707. samt hans Instrux af Dato
30te Juny 1752. Allernaadigst er Indbefalet
Kiøbenhavn d. 3die October 1781

1781-1783

- Udi denne Protocol som indeholder Toe Hundrede Fiiresindstiive og Toe Numererede igiennemdragede og Forseiglede Blade, haver **Waterschouten** her i Staden, Efter sit Embeds Medfør, at indføre hvad Hannem efter **Skipper Laugs Articklerne** under 25de Januarij 1707 samt hans Instrux af Dato 30te Junij 1752 Allernaadigst er Andbefalet
  Kiøbenhavn d 3die October 1782

Lyder Adamsen Deth

- Lyder Adamsen Deth, min tip-2 oldefars bror
- Født på Læsø i februar 1767
- Konfirmeret 7. april 1782 i Byrum kirke, Læsø
- Som 19-årig tog han i 1786 skippereksamen hos Københavns Skipperlav

Skipperlaugets register til eksaminations-protokol 1774-1793, opslag 30 af 49

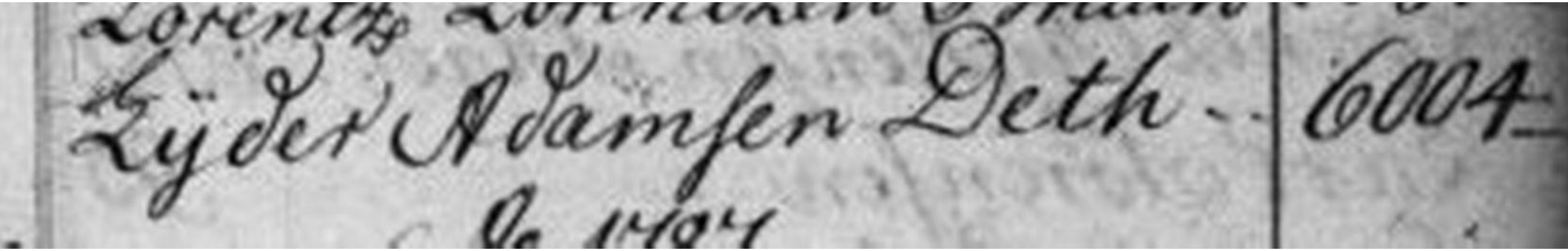

Skipperlaugets eksaminations-protokol 1774-1793, opslag 88 af 131

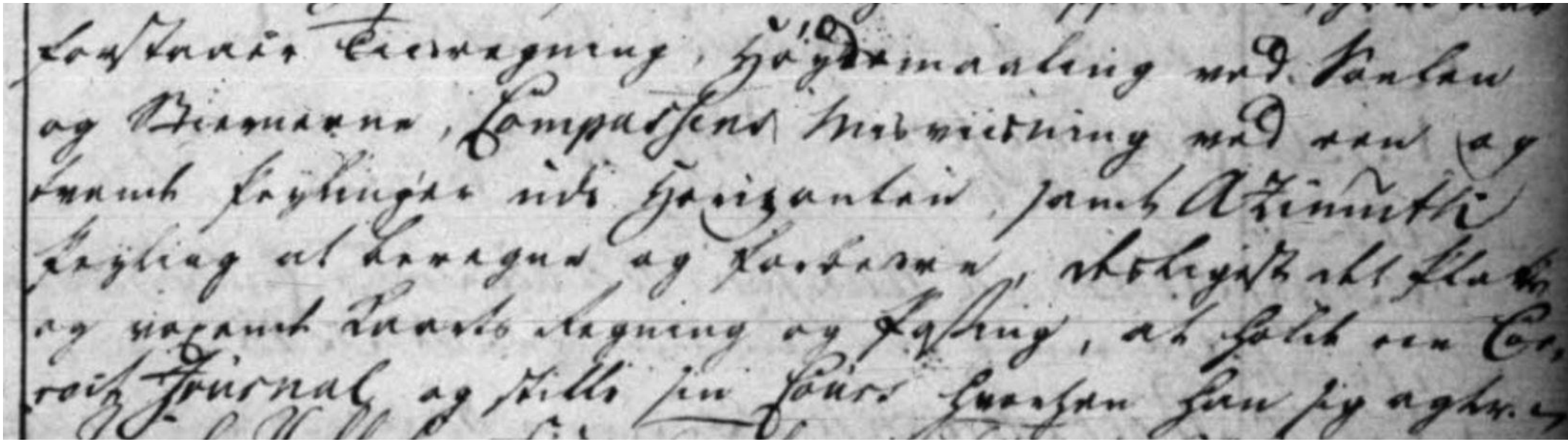

Skipperlaugets eksaminations-protokol 1774-1793, opslag 88 af 131

Lyder Adamsen Deth, fød paa Læssøe ved Jylland, gl. 19 Aar, forstaaer:

forstaaer Tiidregning, Høydemaaling ved Soelen og Stiernerne, Compassens Misviisning ved én og tvende Peylinger udi Horizonten, samt Azimuth Peyling at beregne og forbedre, desligest det Platte og voxende Kaarts Regning og Passing, at holde én Correct Journal, og stille sin Cours hvorhen han sig agter.

Skipperlaugets fortegnelse over skippere og styrmænd 1785-1826, opsl 31 af 50

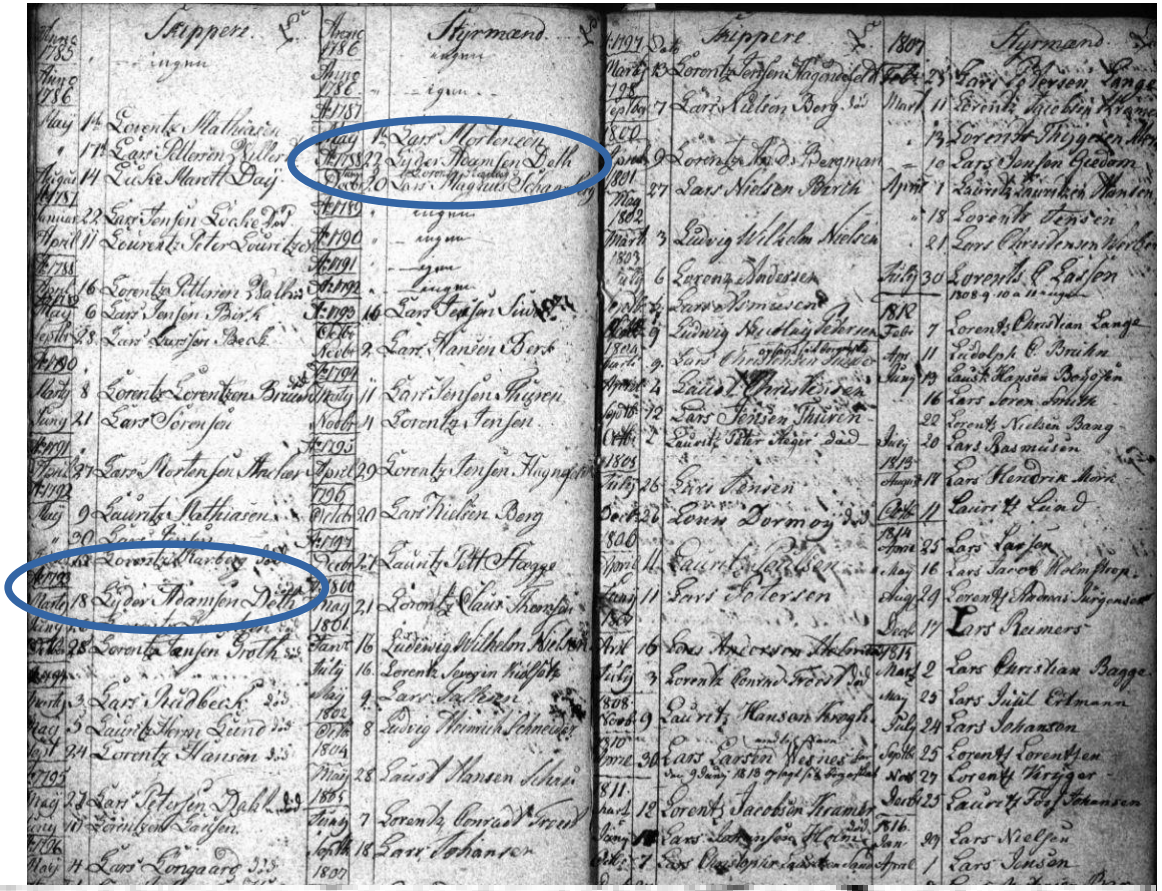

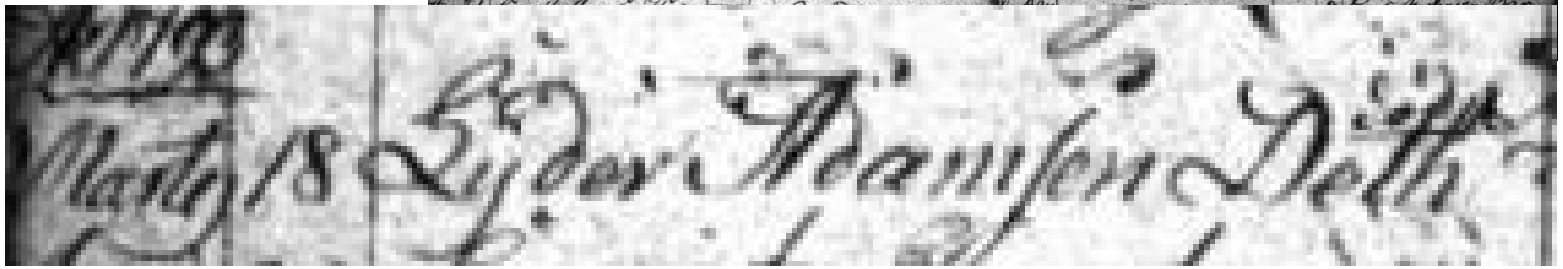

Waterschoutens forhyringsprotokol 1793-1795, opslag 22 af 288

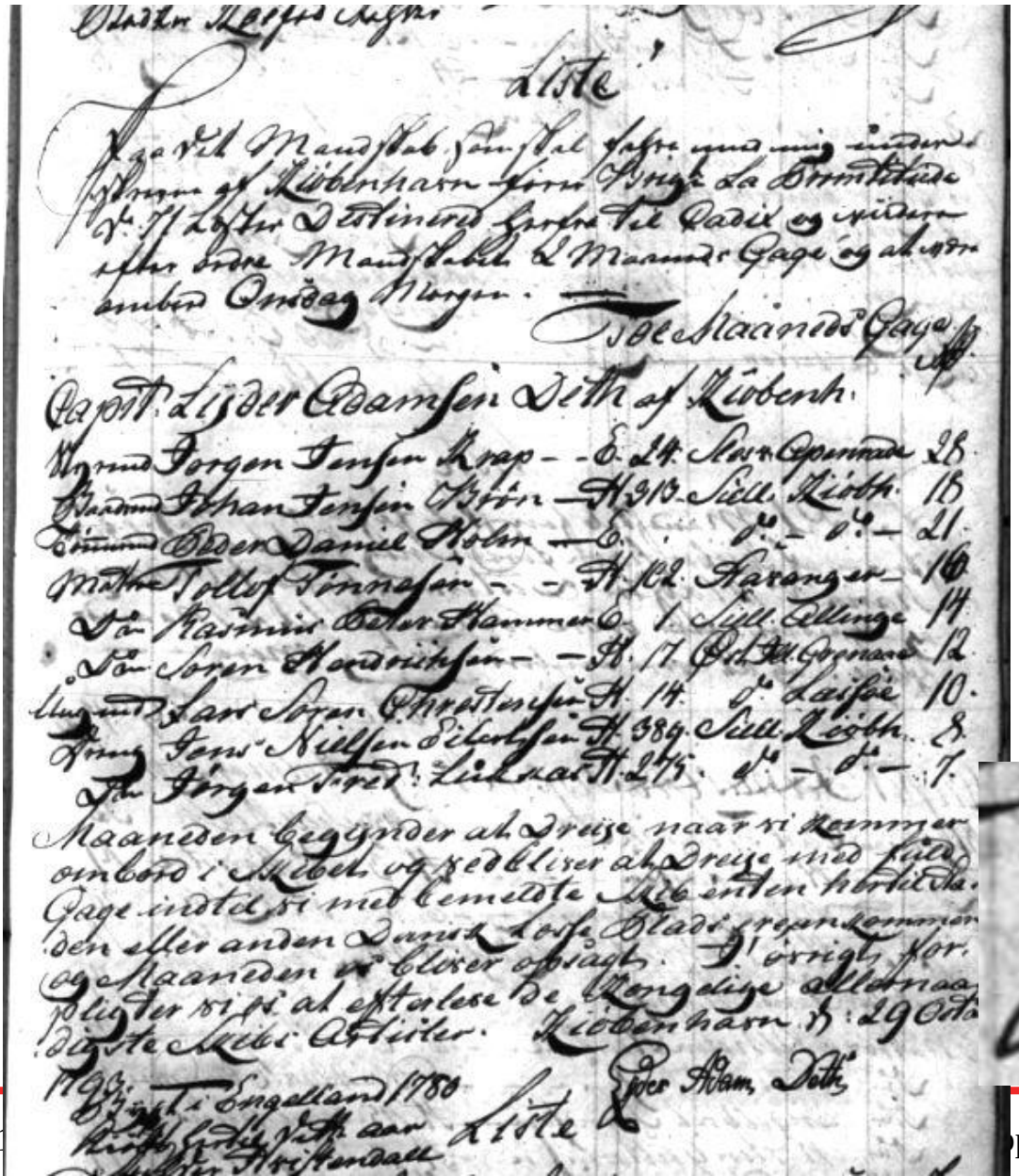

Waterschoutens forhyringsprotokol 1793-1795, opslag 22

Liste

Paa det Mandskab som skal fahre med mig under-skrevne af Kiøbenhavn fører Brigt La Prompitude d 71 Læster Destinered herfra til Cadix og videre efter ordre Mandskabet 2 Maaneds Gage og at være ombord Onsdag Morgen.

Toe Maaneds Gage

Capit: Lyder Adamsen Deth af Kiøbenh:

Styrmd Jørgen Jenssen Krap	**E 24**	**Slesv. Apenrade**	**28**
Baadsmd Johan Jensen Brøn	**H 313**	**Siell. Kiøbh**	**18**
Tømmand Peder Daniel Holm	**E**	**do do**	**21**
Matros Tollof Tønnesen	**H 102**	**Stavanger**	**16**
Do Rasmus Peter Hammer	**E 1**	**Siell. Allinge**	**14**

Waterschoutens forhyringsprotokol 1793-1795, opslag 22

Do Søren Hendrichsen	**H 17**	**Øst Jyll. Grenaae**	**12**
Ungmd Lars Søren Christensen	**H 14**	**do. Læssø**	**10**
Dreng Jens Nielsen Eilertsen	**H 389**	**Siell. Kiøbh**	**8**
Do Jørgen Fred Lukkas	**H 275**	**do do**	**7**

Maaneden begynder at Dreije naar vi kommer ombord i Skibet og vedbliver at Dreije med fuld Gage indtil vi med bemeldte Skib enten hertil Staden eller anden Dansk losse Plads ere ankommen og Maaneden bliver opsagt. I øvrigt forpligter vi os at efterleve de Kongelige allernaadigste Skibs Articuler. Kiøbenhavn d: 29 Oct 1793

Lyder Adam Deth

Kontrol med søfolk

- Waterschouten
  - i København fra 1695
  - i Helsingør fra 1816
- Søindrulleringen
  - fra 1704, 5 sølimitdistrikter
  - kun enroullerede må fare til søs
  - skibsbemandingslister fra 1802

Søindrulleringen

- Forordning af 1704
  - Indrullering af søfolk og deres sønner
  - Til gengæld for privilegier
- Forordning af 1802
  - https://lovsamling.dk/?doc=5609
- Værnepligtslov af 1861
- Værnepligtslov af 1912

Privilegier for indrullerede

- Eneret på fiskeri, søfart og lodseri
- Fritagelse for udskrivning til hæren
- Frihed til anden næring
- Fritagelse for
  - folke- og familieskat
  - alle andre skatter end grundskat
  - byens bestillinger og pålæg

Forordningen af 1704

- 5 sølimitdistrikter,
  - med hver en søindrulleringschef
- Forhyring på handelsskib skal indberettes til søindrulleringschefen
- Arkivalieronline
  → Lægdsruller → Søruller → Søindrulleringen:
  - Folkelister
  - Købstadsruller
  - Skipperjournaler

Søindrulleringen

- Folkelister 1793, opslag 218 af 275
- Stort set samme tekst som i Waterscoutens forhyringsprotokol

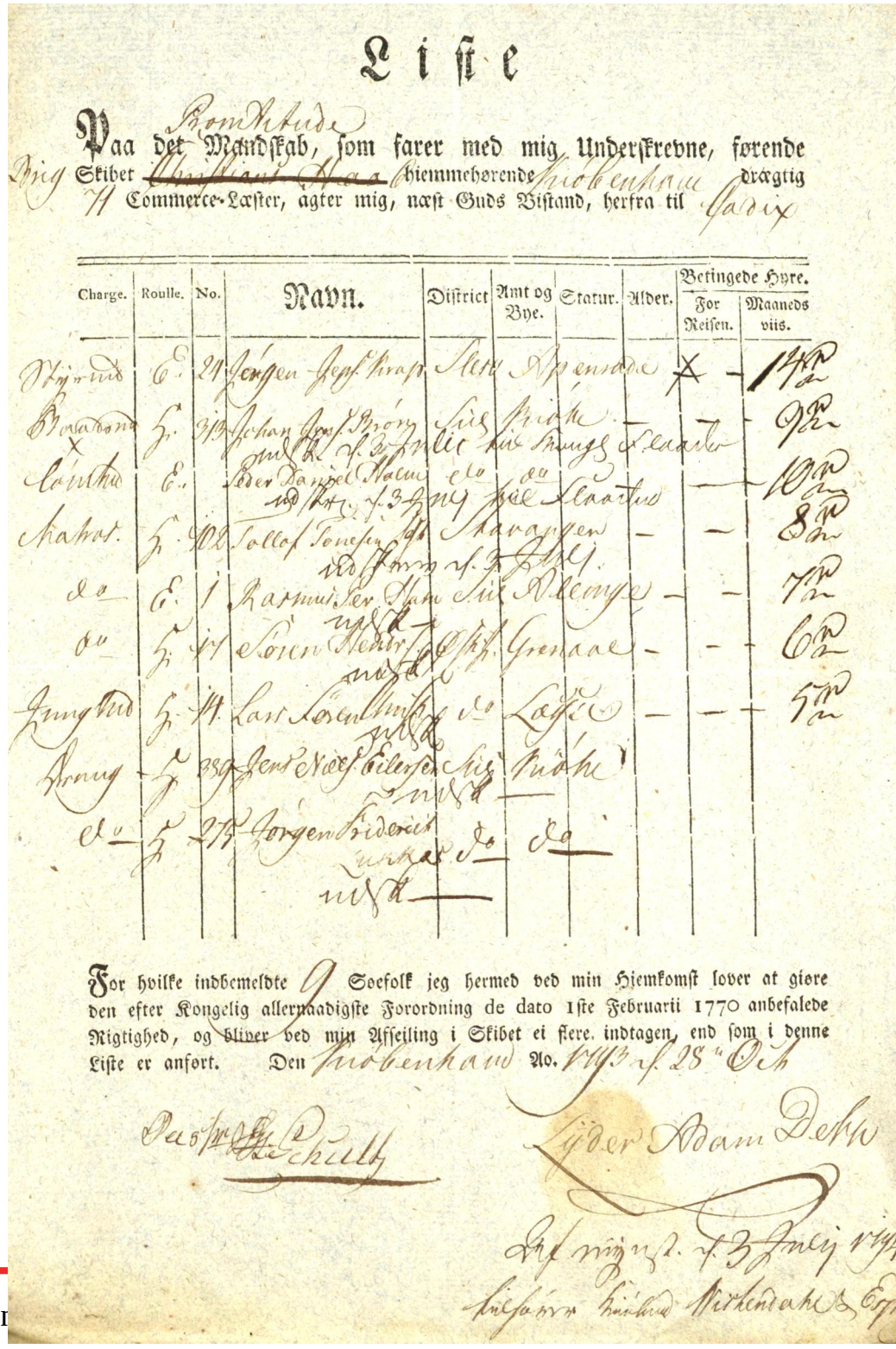

Liste

Paa det Mandskab, som farer med mig Underskrevne, førende Skibet hiemmehørende drægtig Commerce-Læster, agter mig, næst Guds Bistand, herfra til

Charge.	Roulle.	No.	Navn.	District	Amt og Bye.	Statur.	Alder.	Betingede Hyre. For Reisen.	Betingede Hyre. Maaneds viis.

For hvilke indbemeldte 9 Soefolk jeg hermed ved min Hiemkomst lover at giøre den efter Kongelig allernaadigste Forordning de dato 1ste Februarii 1770 anbefalede Rigtighed, og bliver ved min Afseiling i Skibet ei flere indtagen, end som i denne Liste er anført. Den Kiøbenhavn Ao. 1793 d. 28 Oct.

https://arkivalieronline.rigsarkivet.dk/da/billedviser?epid=23173970#521423,89780476

Søindrulleringen
Skipperjournal 1798, opslag 8 af 165

- Lyder Adamsen Deth Bark Norstiernen
- 71½ læster
- 8 mænd, 1 dreng
- 25de April 1798
- Til Findmarken

https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=23173972#521495,89796005

Øresundstold 1497 - 1857

- Lyder Adamsen Deths rejser kan også ses i Øresundstoldens regnskaber, 1497-1857
- AO → Regnskaber → Øresundstoldregnskaber
- Eller en hollandsk hjemmeside: ”Soundtoll Registers Online”https://www.soundtoll.nl → Browse → Browse through personal names → Shipmasters ”D”
  - Luder Adam Deth
  - Lyder Adam Deth
  - Lyder Deth

Lyder Adamsen Deth i Øresundstoldregnskaberne

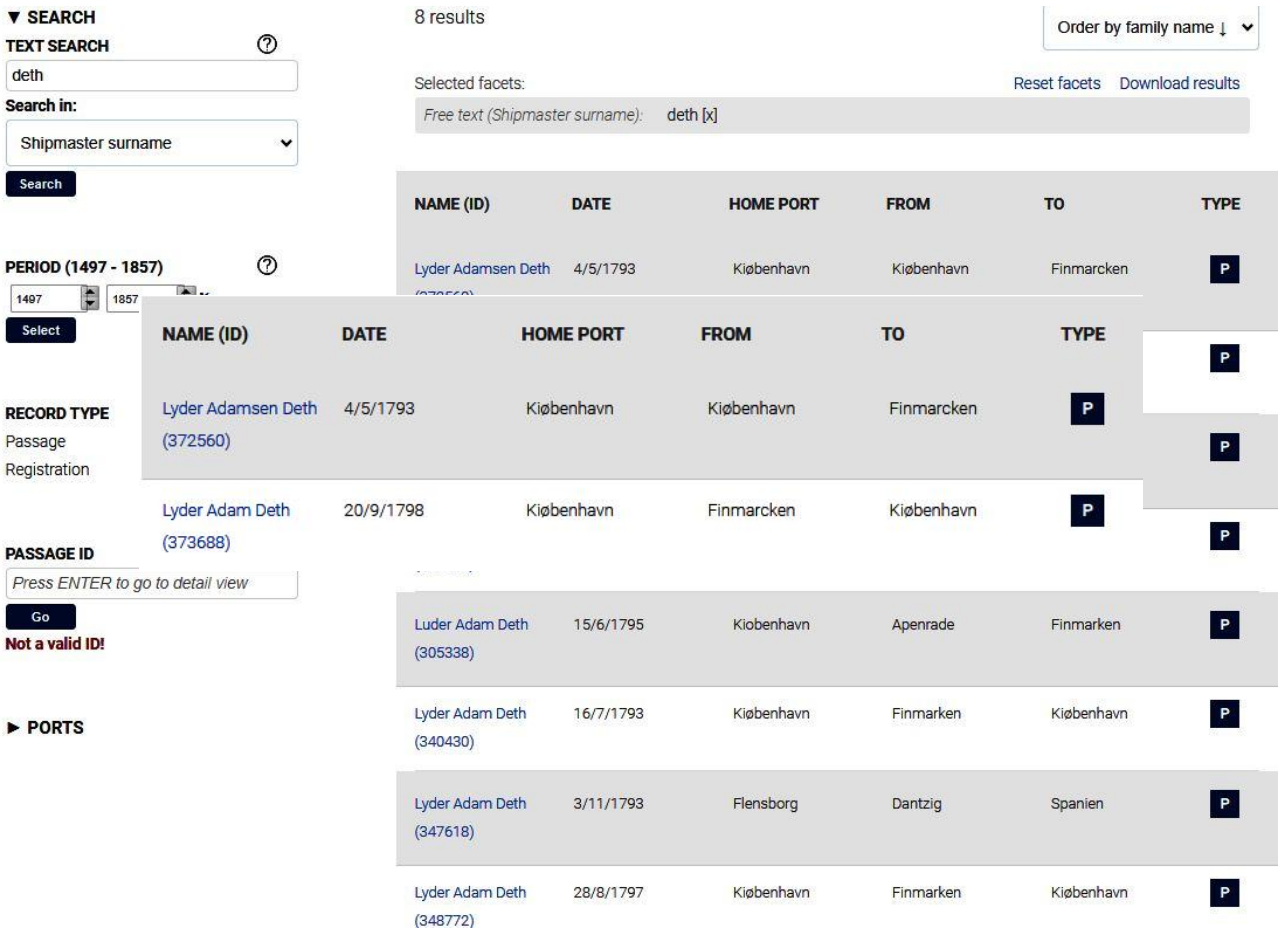

Øresundstoldregnskaberne

NAME (ID)	DATE	HOME PORT	FROM	TO	TYPE
Lyder Adamsen Deth (372560)	4/5/1793	Kiøbenhavn	Kiøbenhavn	Finmarcken	P
Lyder Adam Deth (373688)	20/9/1798	Kiøbenhavn	Finmarcken	Kiøbenhavn	P

20/9/1798 Finmarcken → Kiøbenhavn

Øresundstoldregnskaberne

Passage

Sonttolregisters-276_0485.jpg

ID	373688
Date	20-9-1798
Passage	1489
Shipmaster	Lyder Adam Deth from Kiøbenhavn
Patronymic	
Section	Danske, Norske
Register	Nr. 2, 1. bind 1798
Tonnage	Skibet Drægtig 70 1/2 Læster.

Cargo

Depart.	Dest.	Amount	Unit	Commodity	Toll
1. Finmarcken	Kiøbenhavn	-	Endeel	Findmarske vahre	
				Fyrpenge	1 1/2 Daler
				Total	1 1/2 Daler

Geographical locations	Kiøbenhavn (København) Finmarcken (Finnmark Fylke)
Units	Endeel (Een Deel)
Currencies	Daler (Da)
Remarks	

Øresundstoldregnskaberne 1798

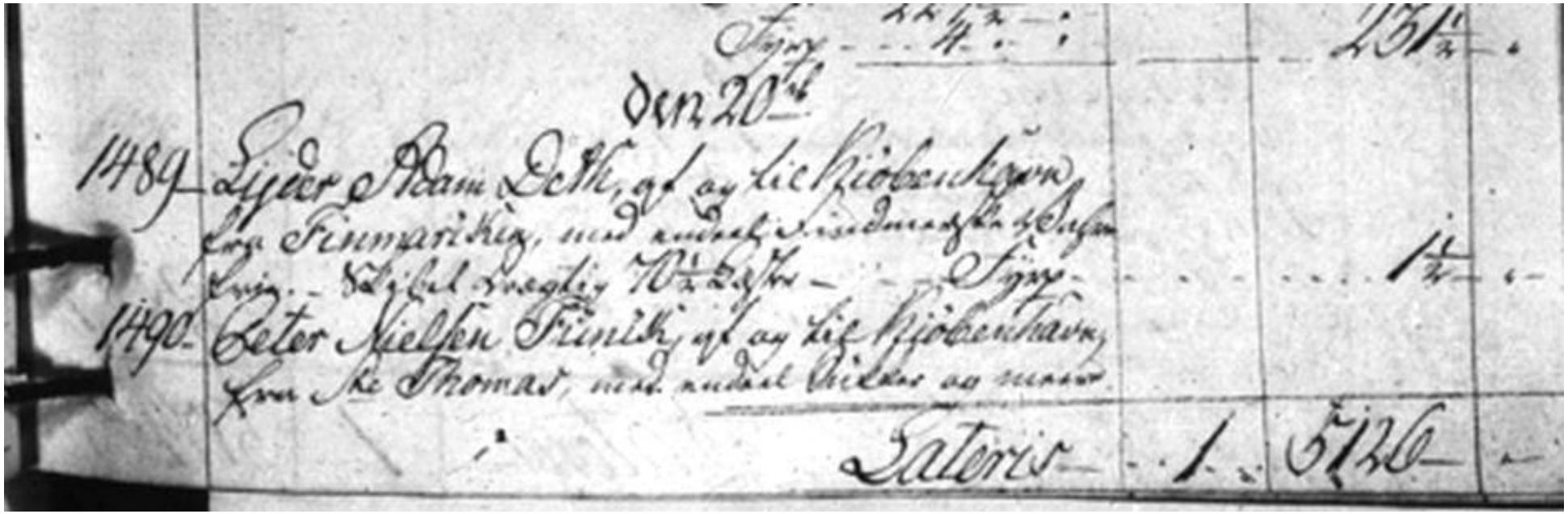

den 20de [september]
1489 Lyder Adam Deth, af og til Kiøbenhavn fra Finmarcken, med endeel findmarske Vahre frie. - Skibet Drægtig 70½ Læster

De … Kiøbenhavnske Tidener

5. Oktober 1798

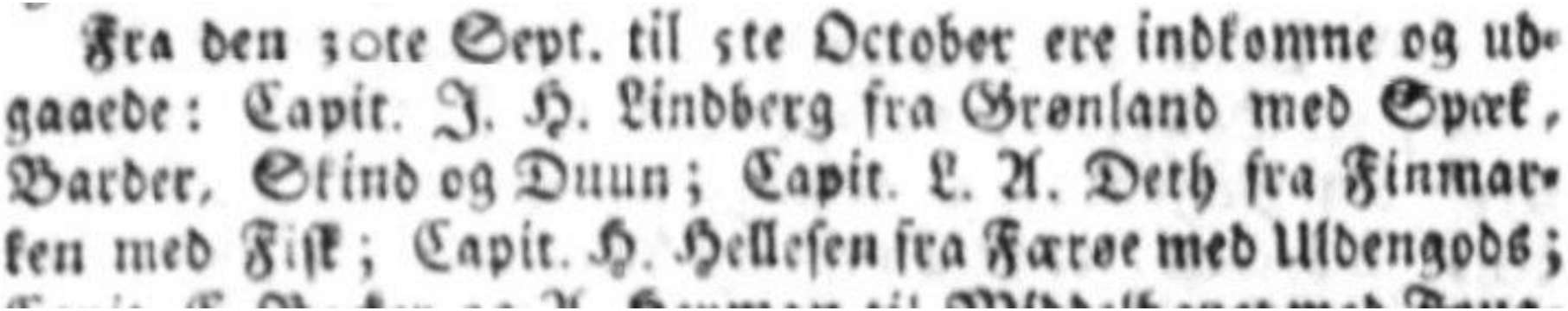

Fra den 30te Sept. til 5te October ere indkomne og ud-
gaaede: Capit. J. H. Lindberg fra Grønland med Spæk,
Barder, Skind og Duun; Capit. L. A. Deth fra Finmar-
ken med Fisk; Capit. H. Hellesen fra Færøe med Uldengods;

- Fra den 30te Sept. til 5te October ere indkomne og udgaaede: ---

  Capit. L. A. Deth fra Finmar-
  ken med Fisk;

Lyder Deth dør i København

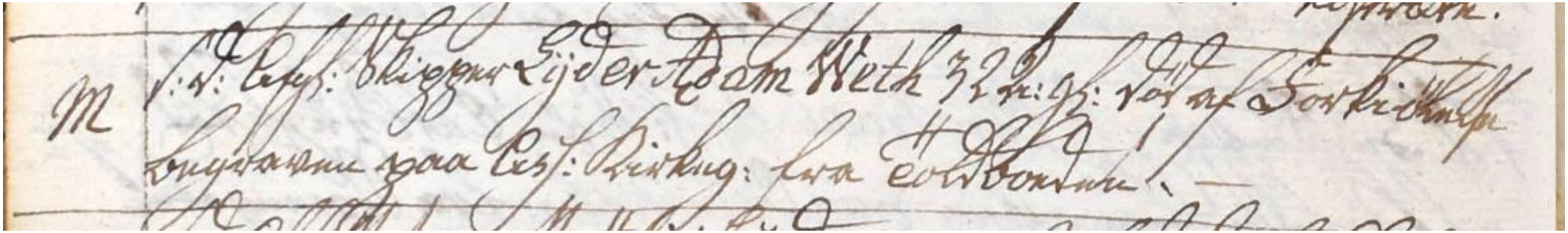

- Nikolaj Sogns kirkebog 1797-1805, opslag 27 af 139:

  ”d: 25 Sept: Skipper Lyder Adam Weth 32 A: gl: død af Forkiølelse begraven paa Ass: Kirkeg: fra Toldboden.”
- Hans ejendele bliver fragtet til Læsø og bliver nøje opregnet i hans dødsboskifte
- Men det er en helt anden, spændende historie!

Forordning af 1802

- En skærpelse af tilsynet med søfolk
- Skipper skal forud for afrejse udfærdige skibsbemandingslister
  - Oplysning om nummer i sørullen
  - *Befarenhedsbetegnelse*
- Enhver indrulleret sømand skal på en sørejse medbringe sit *søpatent*.

Befarenhed, 1770

- Helbefaren: mindst 6 års erfaring
- Halvbefaren: mindst 4 års erfaring
- Søvante: mindst 2 års erfaring
- Usøvante: mindre end 2 års erfaring

Befarenhed, 1861

- Helbefaren
  - 36 måneders erfaring
  - 4 togter vest for Texel-Lindesnes eller øst for Rügen-Kalmar
- Halvbefaren
  - 18 måneders erfaring
  - 2 togter vest for Texel-Lindesnes eller øst for Rügen-Kalmar

Tilbage til Adam Deth, der deserterede i 1887

Den lokale sølægdsrulle fra Læsø

- Læsø Birkedommer, Lægdsrulle, sørulle 1840-1895, opslag 188 af 340
- Deserteret 15/5 87 **fra Skonnerten Ragnheidur**
- **Fører N Bønnelykke**
- Sag begjæret forfulgt af det offentlige

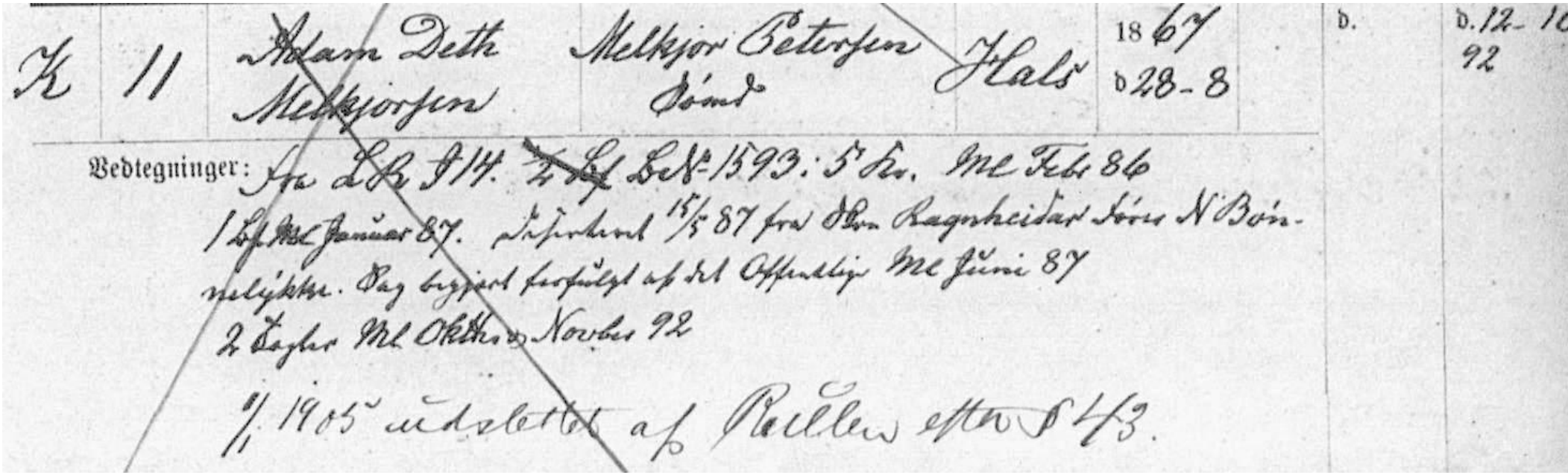

Mønstringskontorets Annotationsrulle 1887

- Adam Melchiorsen
  Hals [sogn], [født] 1867
  [lægdsnr.] 469 K 11
  [udmønstret] 14/3

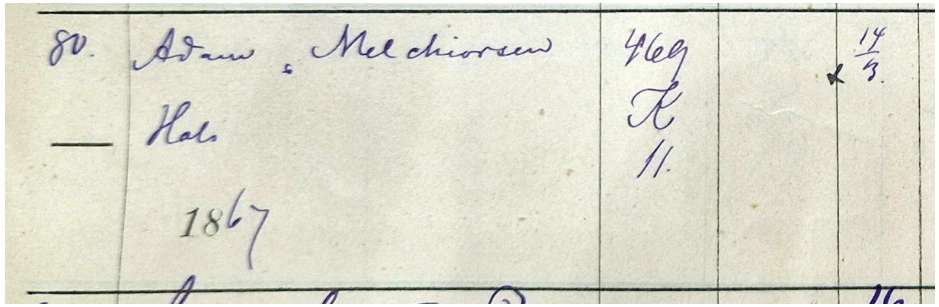

- L[etmatros]
  Island
  Sk[onnert] Ragnheidur
  Deserteret i Liverpool
  16/5 87

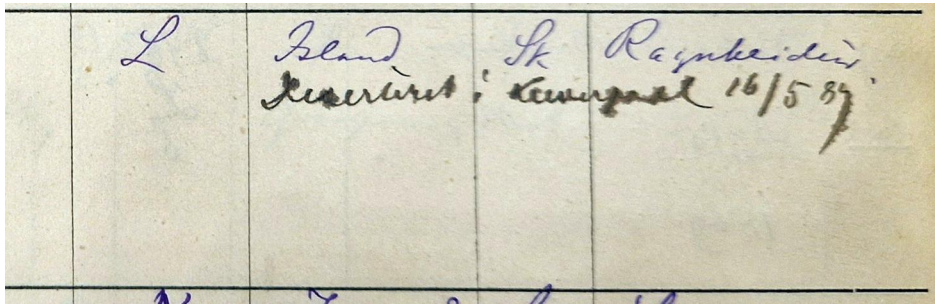

Danmarks Skibsliste 1887

- Museet for Søfart: Registre https://mfs.dk/registre
- Danmarks Skibsliste https://mfs.dk/danmarks-skibsliste
- Søg (Ctrl/F) på ”Ragnheidur”

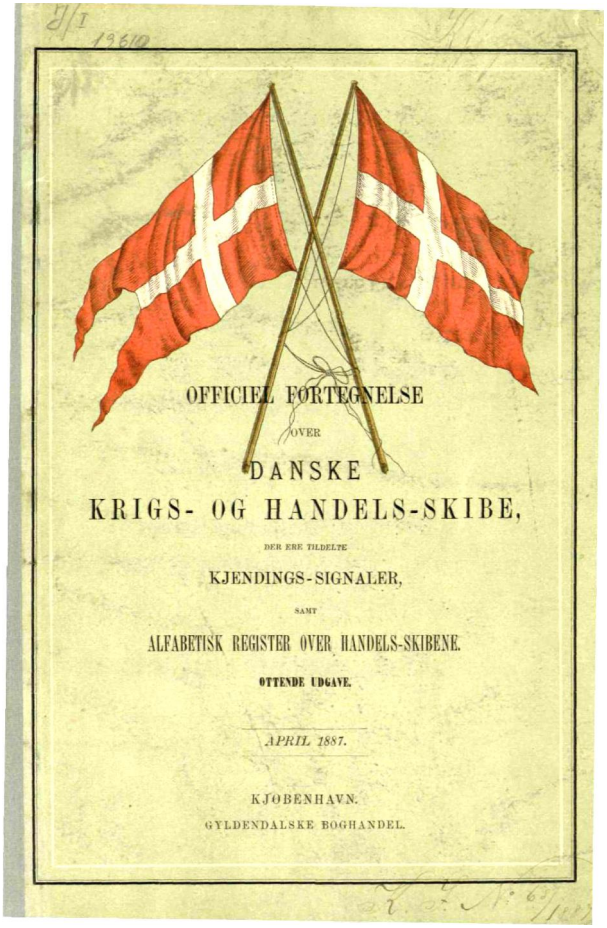
OFFICIEL FORTEGNELSE
OVER
DANSKE
KRIGS- OG HANDELS-SKIBE,
DER ERE TILDELTE
KJENDINGS-SIGNALER,
SAMT
ALFABETISK REGISTER OVER HANDELS-SKIBENE.
OTTENDE UDGAVE.
APRIL 1887.
KJØBENHAVN.
GYLDENDALSKE BOGHANDEL.

Danmarks Skibsliste 1887

- Ragnheidur, var en skonnert på 79 BRT
- Bygget af eg i 1871 i Frederikshavn
- Ejet af J. O. V. Jonsson, Reykjavik
- Ført af N. E. Bønnelykke

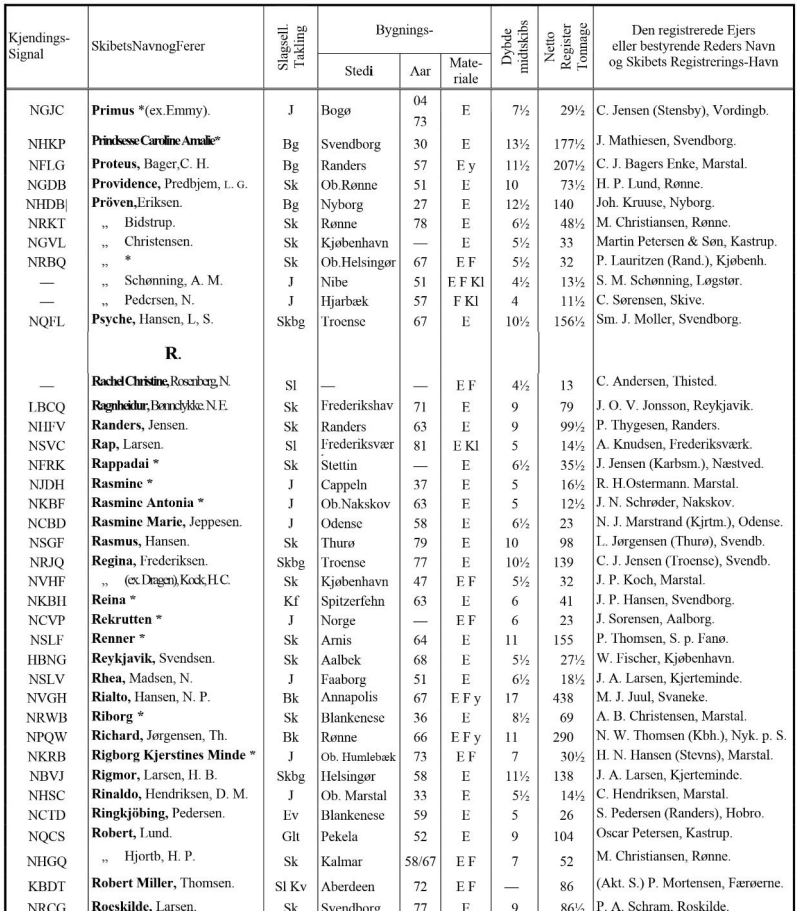

Kjendings-Signal	SkibetsNavnogFerer	Slagsell. Takting	Bygnings- Stedi	Aar	Mate-riale	Dybde midtskibs	Netto Register Tonnage	Den registrerede Ejers eller bestyrende Reders Navn og Skibets Registrerings-Havn
NGJC	**Primus** *(ex.Emmy).	J	Bogø	04 73	E	7½	29½	C. Jensen (Stensby), Vordingb.
NHKP	**Prindsesse Caroline Amalie***	Bg	Svendborg	30	E	13½	177½	J. Mathiesen, Svendborg.
NFLG	**Proteus,** Bager,C. H.	Bg	Randers	57	E y	11½	207½	C. J. Bagers Enke, Marstal.
NGDB	**Providence,** Predbjem, L. G.	Sk	Ob.Rønne	51	E	10	73½	H. P. Lund, Rønne.
NHDB|	**Prøven,** Eriksen.	Bg	Nyborg	27	E	12½	140	Joh. Kruuse, Nyborg.
NRKT	„ Bidstrup.	Sk	Rønne	78	E	6½	48½	M. Christiansen, Rønne.
NGVL	„ Christensen.	Sk	Kjøbenhavn	—	E	5½	33	Martin Petersen & Søn, Kastrup.
NRBQ	„ *	Sk	Ob.Helsingør	67	E F	5½	32	P. Lauritzen (Rand.), Kjøbenh.
—	„ Schønning, A. M.	J	Nibe	51	E F Kl	4½	13½	S. M. Schønning, Løgstør.
—	„ Pedersen, N.	J	Hjarbæk	57	F Kl	4	11½	C. Sørensen, Skive.
NQFL	**Psyche,** Hansen, L, S.	Skbg	Troense	67	E	10½	156½	Sm. J. Moller, Svendborg.
	R.							
—	**Rachel Christine,** Rosenberg, N.	Sl	—	—	E F	4½	13	C. Andersen, Thisted.
LBCQ	**Ragnheidur,** Bønnelykke, N. E.	Sk	Frederikshav	71	E	9	79	J. O. V. Jonsson, Reykjavik.
NHFV	**Randers,** Jensen.	Sk	Randers	63	E	9	99½	P. Thygesen, Randers.
NSVC	**Rap,** Larsen.	Sl	Frederiksvær	81	E Kl	5	14½	A. Knudsen, Frederiksværk.
NFRK	**Rappadai** *	Sk	Stettin	—	E	6½	35½	J. Jensen (Karbsm.), Næstved.
NJDH	**Rasmine** *	J	Cappeln	37	E	5	16½	R. H.Ostermann. Marstal.
NKBF	**Rasmine Antonia** *	J	Ob.Nakskov	63	E	5	12½	J. N. Schrøder, Nakskov.
NCBD	**Rasmine Marie,** Jeppesen.	J	Odense	58	E	6½	23	N. J. Marstrand (Kjrtm.), Odense.
NSGF	**Rasmus,** Hansen.	Sk	Thurø	79	E	10	98	L. Jørgensen (Thurø), Svendb.
NRJQ	**Regina,** Frederiksen.	Skbg	Troense	77	E	10½	139	C. J. Jensen (Troense), Svendb.
NVHF	„ (ex.Dragen), Kock, H.C.	Sk	Kjøbenhavn	47	E F	5½	32	J. P. Koch, Marstal.
NKBH	**Reina** *	Kf	Spitzerfehn	63	E	6	41	J. P. Hansen, Svendborg.
NCVP	**Rekrutten** *	J	Norge	—	E F	6	23	J. Sorensen, Aalborg.
NSLF	**Renner** *	Sk	Arnis	64	E	11	155	P. Thomsen, S. p. Fanø.
HBNG	**Reykjavik,** Svendsen.	Sk	Aalbek	68	E	5½	27½	W. Fischer, Kjøbenhavn.
NSLV	**Rhea,** Madsen, N.	J	Faaborg	51	E	6½	18½	J. A. Larsen, Kjerteminde.
NVGH	**Rialto,** Hansen, N. P.	Bk	Annapolis	67	E F y	17	438	M. J. Juul, Svaneke.
NRWB	**Riborg** *	Sk	Blankenese	36	E	8½	69	A. B. Christensen, Marstal.
NPQW	**Richard,** Jørgensen, Th.	Bk	Rønne	66	E F y	11	290	N. W. Thomsen (Kbh.), Nyk. p. S.
NKRB	**Rigborg Kjerstines Minde** *	J	Ob. Humlebæk	73	E F	7	30½	H. N. Hansen (Stevns), Marstal.
NBVJ	**Rigmor,** Larsen, H. B.	Skbg	Helsingør	58	E	11½	138	J. A. Larsen, Kjerteminde.
NHSC	**Rinaldo,** Hendriksen, D. M.	J	Ob. Marstal	33	E	5½	14½	C. Hendriksen, Marstal.
NCTD	**Ringkjöbing,** Pedersen.	Ev	Blankenese	59	E	5	26	S. Pedersen (Randers), Hobro.
NQCS	**Robert,** Lund.	Glt	Pekela	52	E	9	104	Oscar Petersen, Kastrup.
NHGQ	„ Hjortb, H. P.	Sk	Kalmar	58/67	E F	7	52	M. Christiansen, Rønne.
KBDT	**Robert Miller,** Thomsen.	Sl Kv	Aberdeen	72	E F	—	86	(Akt. S.) P. Mortensen, Færøerne.
NRCG	**Roeskilde,** Larsen.	Sk	Svendborg	77	E	9	86½	P. A. Schram. Roskilde.

MfS, Rosendahls Samling

- Museet for Søfart: Registre https://mfs.dk/registre
- Rosendahls samling: https://mfs.dk/rosendahls-samling
- Søg (Ctrl/F) på ”Ragnheidur”

Skibets Navn "Anna & Marie", fra 1884 "Ragnheidur"

Tornby pr. Hjørring, fra 1875 Frederikshavn, fra 1884 Reykjavik.

Skibets Art Skonnert

Registrerings- samt Kendings-Signal-Bogstaver NGSM (LBCQ).

Hvor og naar bygget Bygmesterens Navn og Hjemsted (Efter Bilbrevet eller Skibsbygningsattesten)	For Dampskibe: Maskinernes Antal og Hestekraft Maskinfabrikantens Navn og Hjemsted
I Frederikshavn 1871 af H.V.Buhl ibd. iflg. bilbrev dt. Frederikshavn 5/9 1871. På kravel af eg.	
Dækkenes Antal 1 Masternes Antal 2 Agterskibets Form Fladt spejl Beskrivelse af Forskibet Glat stævn	**Hoved-Dimensioner** Længde 70'6 Bredde 17'9 Dybde 8'6 **Drægtighed** 83,02 tons (80,11)

Førere: Christian Thomasen Vestergård, borgerbrev dt. by- og herredskontoret i Hjørring 8/2 1870.

Martin Thomsen Westergård, Lønstrup, borgerbrev dt. Vennebjerg herredskontor 18/5 1883 (22/6 1883)

N.E.Bønnelykke, borgerbrev dt. København 11/3 1880 (26/2 1884)

Redere:	1871: Købmand M.C.Sørensen	Tornby	¾
	Skibsfører C.T.Westergård	Lønstrup	¼
	1884: Konsul og isl. købmand M.Smith	Reykjavik og København	
	1886: Isl. købmand Jøn O.V.Jønsson	Reykjavik	
	1891: Firma B.Muus & Co. som består af:		
	Konsul B.Muus	København	
	Grosserer Oscar B.Muus	København	
	Grosserer Georg Nagel	København	

Positioner:

Hoved-Skibsregistrerings Protokol 4-177.

Rigsarkiv

Landsarkiv

Anmærkninger Købesum i april 1886: 9915 kr.
Seneste registrering efter ombygning dt. 1/4 1893.

Nationaltidende 22. marts 1887

- Skonnerten Ragnheidur afgår til Island med en meget blandet last, bl.a.:
- Brændevin
  Fyrrebrædder
  Skraatobak
  Tændstikker
  1000 flasker baiersk øl
  Rug, havre, byg og hvedemel
  Flæsk, ærter, ost

Til Island (Reykjavik) den 20. ds. pr. Skonn. „Ragnheidur" 6 T. 8 Gr. Brændevin, 2 T. 12 Gr. Rom, 9 T. veget. Tjære, 18 Tylt Fyrrebrædder, 624 Pd. Jernsøm, 11000 Pd. Risgryn, 348 Pd. Stearinlys, 200 Pd. Risstivelse, 200 Pd. Sagomel, 5381 Pd. Melis, 474 Pd. Blaatræextrakt, 309 Pd. Baandjern, 450 Pd. Bastmaatter, 1 T. Kirsebærsaft, 2 T. Kultjære, 1900 Pd. grøn Oliesæbe, 4124 Pd. Kandis, 1997 Pd. Farin, 470 Pd. Skraatobak, 848 Pd. Roeltobak, 496 Pd. Sagogryn, 450 Pd. Black-Varnish, 485 Pd. Glasv., 3099 Pd. Jernstøbegods, 2 T. Eddike, 2 T. kogt Linolie, 40 S. Kaffe, 1496 Pd. Oliefarve, 1202 Pd. Tovværk, 208 Pd. raat Lærred, 300 Pd. Tændstikker, 267 Pd. tørr. ubr. Huder, 2200 Pd. fryst. Soda, 1322 Pd. Bomuldsv., 200 Pd. Kartoffelmel, 6½ T. og 1000½ Fl. baiersk Øl, 954 Pd. Rosiner, 1950 Pd. Exportkaffe, 316 Pd. Sukkerv. og Chokolade, 378 Pd. Manufakturv., 72400 Pd. Bankebyg, 670 Pd. Kunstsmør, 540 Pd. Slibesten, 300 Pd. salt. Flæsk, 30 T. Ærter, 1800 Pd. isl. Fuglefjer, 517 Pd. Ost, 1500 Pd. Stentagpap, 15 T. Kartofler, 31200 Pd. Rugmel, 750 Pd. Makulatur, 1120 Pd. Kringler, 230 T. Rug, 10 T. Havre, 10 T. Byg og 9000 Pd. Hvedemel.

Adam Deth i den centrale sølægdsrulle

- Søruller, 5. Udskrivningskreds, 1886
- Halvbefaren, befarenheds nr. 1593, 28/1 87 forfremmet til helbefaren
- **Deserteret** 15/5 87, Sagen forfølges af det offentlige
- **Just Min Skr 18/6 87**

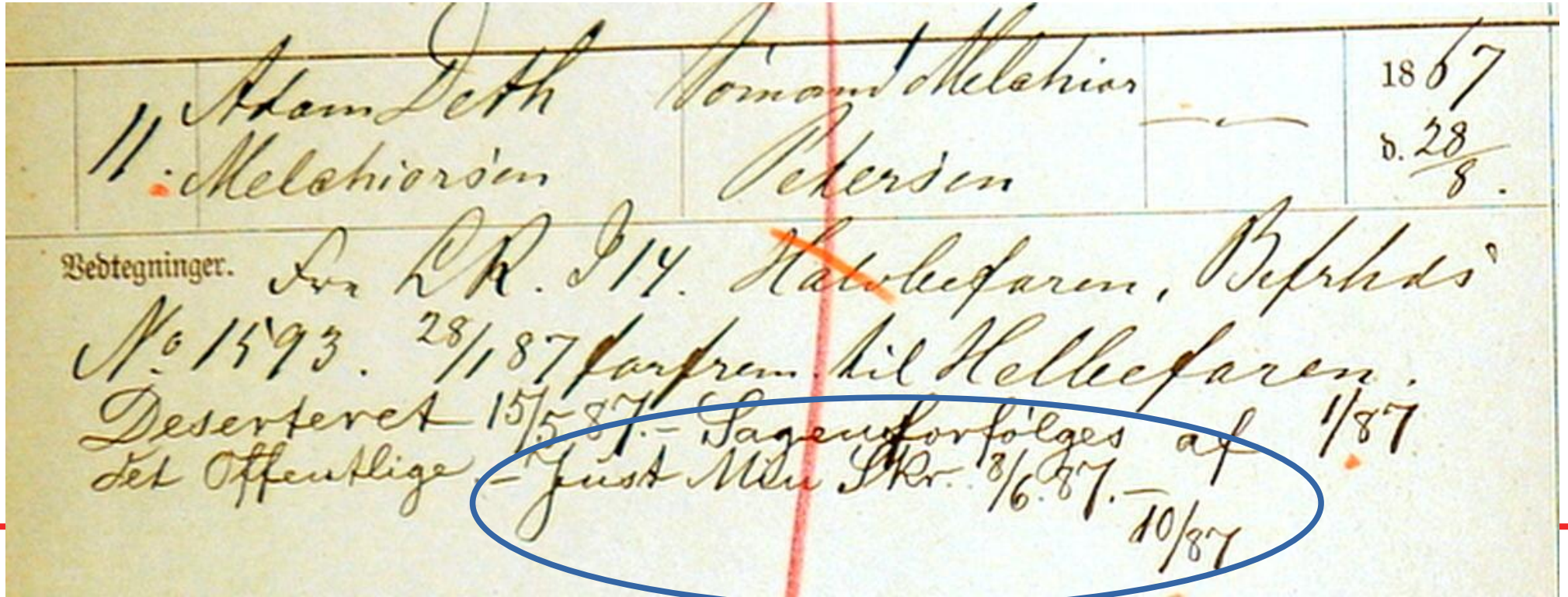

Skrivelse fra Udenrigsministeriet

UDENRIGSMINISTERIET
Kjøbenhavn, d 23de Maj 1887

Udenrigsministeriet skulde ikke undlade hoslagt at tilstille Justitsministeriet følgende Søfartsbøger: Søfartsbog for Adam Deth Melchiorsen Værnepl af S. R., 5te Udskrivningskreds, 469 L., K. № 11m deserteret i Liverpool den 15de dennes fra Skonnerten Ragnheidur, … …

Skrivelse fra Justitsministeriet til 5. Udskrivningskreds

8 Juni 7 **4093**

Hoslagte fra Udenrigsministeriet modtagne Søfartsbog for Heelbefaren af 5te Udskrivningskredses 469de Lægd K Nº 11 Adam Deth Melchiorsen, der er deserteret den 15de f: M: fra Skonnerten Ragnheidur, Skibsfører N. Bønnelykke,skulde man tjenstligst anmode Hr Commandeuren om behageligt at tilstille vedkommende Lægdsforstander,

hvis Opmærksom bedes henledt paa, at Skibsføreren i Henhold til Lov om Disciplin i Handelsskibe af 23de Februar 1866 §17 ønsker Sagen mod Rømningsmanden forfulgt af det Offentlige.

P. M. V.

……

Til Chefen for 5te Udskrivningskreds

Lov om Disciplin i Handelsskibe

- https://h58.dk/ArbErhv/DisciplinHandelsskibe.pdf
- § 17.
  Rømning med Hyre forfølges af Justitien. I andre Rømningstilfælde forfølges Sagen kun af det Offentlige, naar vedkommende Skipper eller Rheder begjærer det. Sagen bliver da at behandle som en offentlig Politisag dog at der, forsaavidt der bliver Spørgsmaal om Idømmelse af Fængsel paa Vand og Brød eller af Forbedringshuusarbeide, bør beskikkes den Tiltalte en Forsvarer, naar han paa Forespørgsel desangaaende erklærer, at han ønsker en saadan.

Sagens gang

- *Adam rømmer fra Ragnheidur i Liverpool*
- *Skipper Bønnelykke afleverer søfartsbogen til konsulatet*
- *Søfartsbogen bliver sendt fra Liverpool til Udenrigsministeriet*
- Udenrigsministeriet sender søfartsbogen til Justitsministeriets 2. Ekspeditionskontor
- Justitsministeriet sender søfartsbogen til 5. Udskrivningskreds
- *Søfartsbogen skal sendes videre til lægdsforstanderen*

Hvordan gik det Adam Deth?

- Han var i eksil nogle år, indtil forseelsen var forældet
- Familiemyten fortæller, at han fiskede fra Newfoundland
- Derefter vendte han hjem, og lige før jul 1891 fik han en ny søfartsbog

Hovmester [illegible]
er anbord 12/6
Ostersøen i V.

Matros – 3/5 50

142/93. 358/94 305/97.

Søfartsbog

for

Adam Deth Melkjørsen,

der er født i Lidsø Birk, Hals Sogn,

i Aaret 1867.

Udstedt uden Betaling den 21 Decbr 1891

af Hoffmann,

Lægdsforstanderens Fa

for

5 469 Lægd

Denne Værnepligtige

Lægds- eller Sø-Rullen.	Udskrivnings-kreds.	Lægd.
Dövillen	5te	469

er tilført:

Bogstav.	Nr.	Underskriften.
K	11	[illegible]

Bekjendtgjørelser sædvanlige Maade; paa Landet bringes den til videst muligt Kundskab ved Ilbud.

Naar der saaledes alarmeres, skal enhver værnepligtig Hel- og Halvbefaren — saavel med som uden Togt — møde hos Lægdsmanden med sin Søfartsbog for at erholde Mødeordren indført i denne samt modtage Ordre for, naar og hvorledes han skal afgaa. I Reglen vil der blive givet ham en Frist af mindst 6 Timer efter Ringningens Ophør.

Den i Søfartsbogen indførte Mødeordre giver **ved Forevisning** Indehaveren Ret til at befordres frit i Retning af Kjøbenhavn paa alle Statsbaner og de disse underlagte Dampskibe og Dampfærger samt paa de private Baner og Dampskibe, med hvilke Krigsbestyrelsen har Overenskomst i saa Henseende.

2. i Kjøbenhavn.

Der ringes fra samtlige Stadens Kirker uafbrudt i 3 Timer.

Mobiliseringsordren samt Bekjendtgjørelse om Indkaldelse og Mødetid opslaas paa Gadehjørner og offentlige Steder, uddeles paa Gaderne, ombringes i Husene samt indrykkes i Aviserne.

Naar der saaledes alarmeres, skal enhver i Byen værende værnepligtig Hel- og Halvbefaren — saavel med som uden Togt — **uden at afvente nogen særlig Ordre møde paa Orlogsværftet til fastsat Tid.**

Den Værnepligtiges Vedtegninger i Rullen, anførte med Underskrift af Vedkommende.

Forsaavidt han er befaren:

Befarenhedsgraden . . . . . Helbefaren

Antallet af Togter 0

Som Befaren: Nr. 1593 i 5te Kr

Hans øvrige Vedtegninger: Hoffmann, Fm

Anmeldt Hjemkomst pa Amerika
Læsø Mønstringskontor d: 9/1 92.
1892 aflev. Læsø. [signature]

☞ Den Værnepligtige maa nøie erindre, at det er Nummerfølgen **i den Kreds, til hvis Sørulle han hørte paa den Tid, han erholdt Befarenhedsnummer,** paa hvilken det beroer, om han skal indkaldes, saa at hans Plads i Nummerfølgen ikke forandres ved Overførelse til en anden Kreds.

Adam Deth i konges klæ'r

- Den 24 marts 1892 blev han indkaldt til marinen
- Frem til 12. oktober 1892 gjorde han tjeneste som matros på kongeskibet, dampskibet "Dannebrog"

Oplysninger om den Værnepligtiges Tjeneste ved Søværnet, anførte med Underskrift af Vedkommende.

Han har været til Tjeneste fra den 24 Marts

18 92 til den 12 Oktober 1892.

~~Hvortil~~ Han er bleven benyttet i

Dampskibet Dannebrog

Thomsen

pas

Han har været til Tjeneste fra den

18 til den 18 .

Hvortil han er bleven benyttet:

Han har været til Tjeneste fra den

18 til den 18 .

Hvortil han er bleven benyttet:

Oplysninger om den Værnepligtiges Tjeneste ved Søværnet, anførte med Underskrift af Vedkommende.

Han har været til Tjeneste fra den

18 til den 18 .

Hvortil han er bleven benyttet:

Han har været til Tjeneste fra den

18 til den 18 .

Hvortil han er bleven benyttet:

Han har været til Tjeneste fra den

18 til den 18 .

Hvortil han er bleven benyttet:

Dampskibet Dannebrog

Orlogsmuseets samlinger, Fotograf ukendt

Kongeparrets guldbryllup

- Kongeparret, Christian IX og Dronning Louise havde guldbryllup d. 26-05-1892
- Kongeskibet hentede kronede hoveder fra nær og fjern til festlighederne
- Skibsjournalen fortæller om mange spændende rejser, som Adam Deth deltog i.
- På guldbryllupsdagen uddeltes ekstrarationer til besætningen.

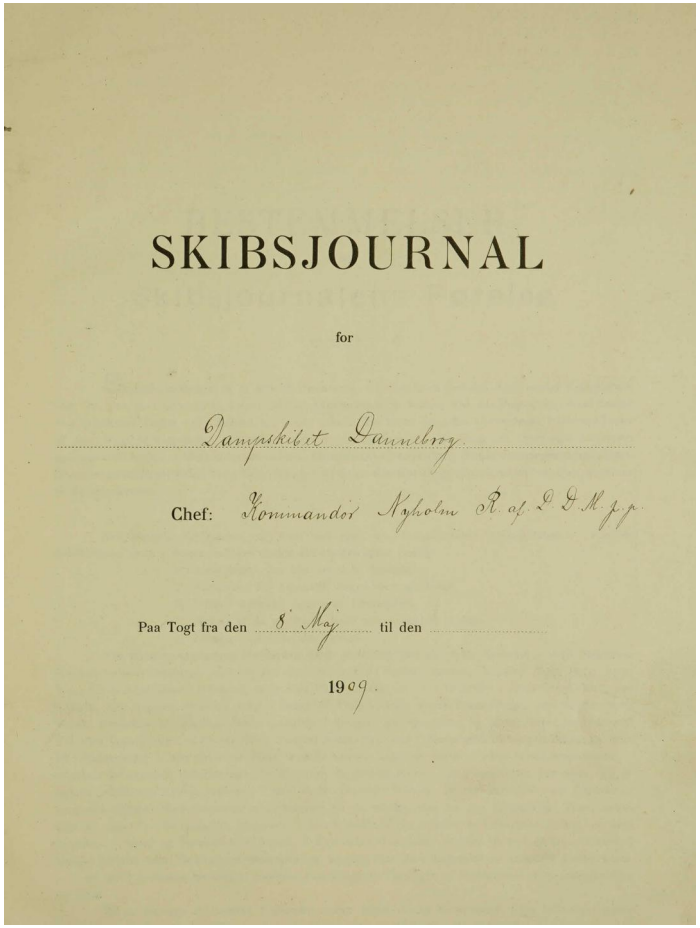
SKIBSJOURNAL

for

Dampskibet Dannebrog

Chef: Kommandør Nyholm R. af 2. D. M. fl. fl.

Paa Togt fra den 8 Maj til den

1909

Adam Deth, en særdeles flink og paalidelig Mand

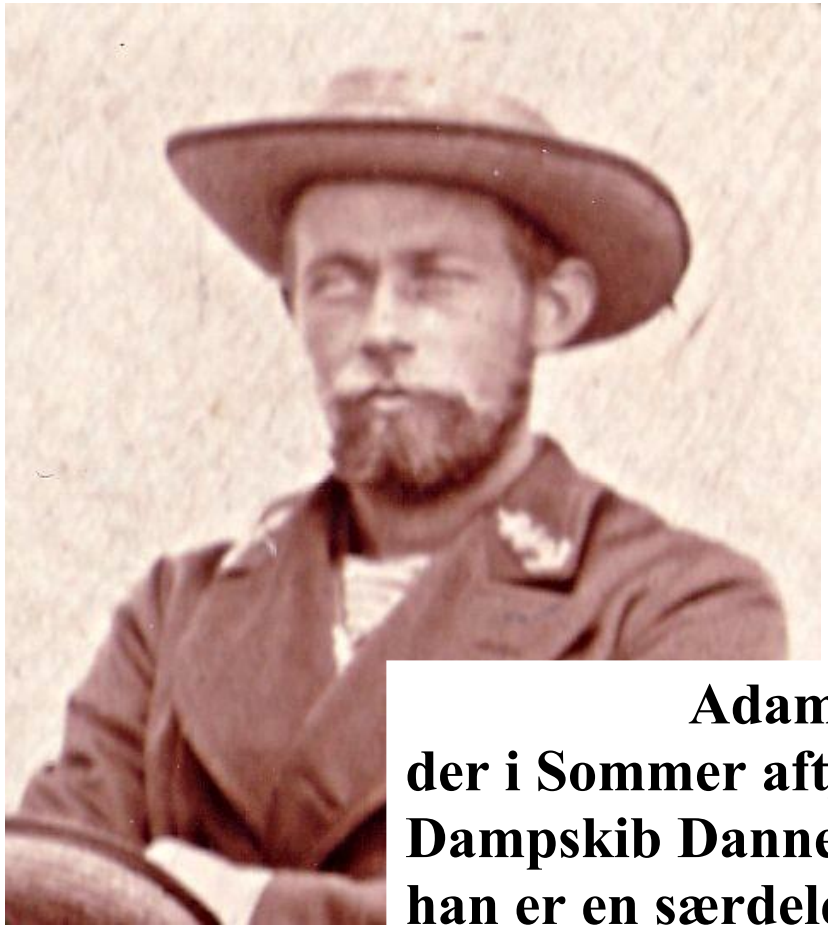

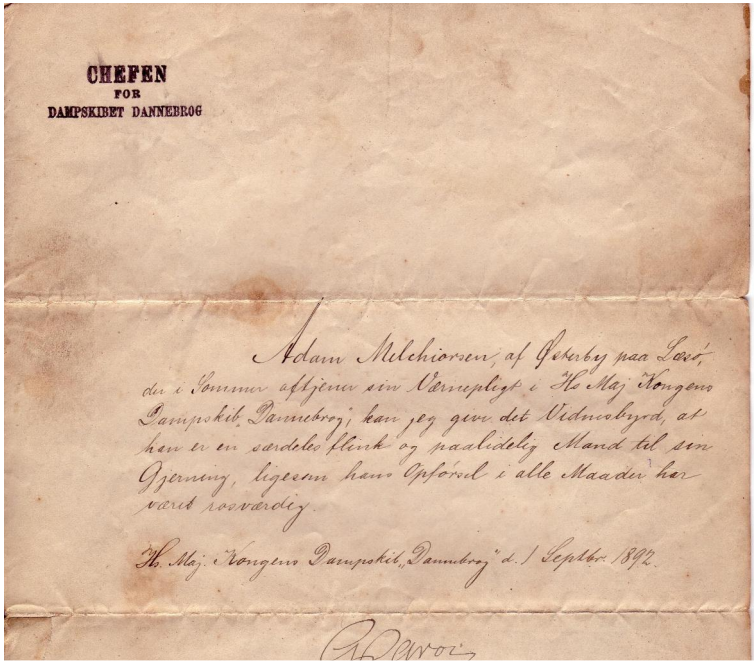

CHEFEN
FOR
DAMPSKIBET DANNEBROG

Adam Melchiorsen, af Østerby paa Læsø, der i Sommer aftjener sin Værnepligt i Hs Maj Kongens Dampskib Dannebrog, kan jeg give det Vidnesbyrd, at han er en særdeles flink og paalidelig Mand til sin Gjerning, ligesom hans Opførsel i alle Maader har været rosværdig.

Hs Maj Kongens Dampskib Dannebrog d. 1 Septbr 1892

Adam Melchiorsen af Østerby paa Læsø, der i Sommer aftjener sin Værnepligt i Hs. Maj. Kongens Dampskib Dannebrog, kan jeg give det Vidnesbyrd, at han er en særdeles flink og paalidelig Mand til sin Gjerning, ligesom hans Opførsel i alle Maader har været Rosværdig.

Hs. Maj. Kongens Dampskib "Dannebrog" d. 1 Septbr 1892

Skibsjournaler

- Skibsjournalerne for mange af marinens skibe er nu scannet:
  Arkivalieronline → Søfart
  → Generalkommissariatet (Søetaten)
  → V. Skibsjournaler (1650 – 1993)
  https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/other/index-creator/56/160589/22661773

Flere skibsjournaler

- Min far, Carl Anker Poulsen, aftjente sin værnepligt i 1926 på et togt til Island med krydseren Gejser

Orlogsskibe i Siglufjord
Kongeparrets islandsrejse 1926

Marinemaleren Benjamin Olsen, Museum Kolding

Flere skibsjournaler

- Jeg har selv fotograferet Krydseren Gejsers skibsjournal for1926
- Det er morsomt at sammenligne journalens beretninger med fars fortællinger!

Aar: 1926
Maaned: Juni
Dag: Ons
Dato: 23

Fra Kommandoens Hejsning 1/4 Dage

Sted Seydisfjord

M. D.	T.	Vejr Vind Kul. Sø Bar.	Styret Kurs	Deviation	Misvisning	Afdrift	Sejlet Kurs retv.	Sejlet Dist. Sømil	Patentlogs-Visning	Strømmens retv. Sætning og Fart	Lodskud	Pladsbestemmelser Giss. Br. Lgd. / Obs. Br. Lgd. Terrestriske Iagttagelser	Arbejder, Øvelser og Tildragelser m. m.	Vagtchefens Underskrift
	Zone 41 01													
	02													
	03													
	04													
	05													
E. M.	06													
	07													
	08	Klart (8) E-2 768,0	Stod ud af Seydisfjord									8ra Ost Brimnes Fyr.		
	09		Rundede Ostalangi 180m											
	10		og Nipen Kl 2150 Talon paa Ytri Nordfjord											
	11													
M. N.	12	Klart Stille 768,0												
Dag: Tors	1													
Dato: 24/	2		0100 Satte Kursen ned.				Stod Kursen ned.					0120 Satte Fyr 0.0		
	3		201	+2	-26		177					0200 Ytri Nordfj. Fyr peilet 252° Afst. 1.5 Sml.		
	4		211	"	"		187		16.4			0237 Gispin Fyr tv. Afst 1.5 Sml.		
	5	Skyet W-3 768,0	229	"	"		205	28,0	18.5 28.0			0355 64° 43.2 N.Br. 13° 35.0 V.Lgd.		
	6											4te Kambanes Fyr bar a Ost Afst 4.5 Sml.		
F. M.	7		250	+2	-26		226					5.35 Dageg bar a SE Afst 7 Sml.		
	8											7.50 Vejr tv. Afst 6 Sml. Peilg 73.5		
	9	Skyet W N 1-1 767,5	264	+2	-26		240		75.2			8½ Storkonen Fyr bar a Lille Horn Kl 82.2 Dageg bar 22°		
	10			+2	-26									
	11											11.30 Storken bar 293½ Hvalnæsgrunden bar 344½		
M. D.	12	Letskyet W-3 768.0	267	+2	-27		242	47.3	16.0 122.3			12.00 Negelskjærene bar 245 Fyrskibet bar 358½		

Middagspladsen beregnet af:

Sørene: Opt

Term.: L: 9-8

Pejling af vandtætte Rum

Kl. 0730	Rum	IX	XI
	Vandhøjde	14cm	16 cm
Kl.	Rum		
	Vandhøjde		
Kl.	Rum		
	Vandhøjde		

3.30 Endte Kulfyldning. Fyldt 66 Tons Kul.
Anmeldning { Fm 34,2 dcm. / Agt 34,5 dcm.
Rengjøring. Elever og Lærlinge: Vant & Bad.

Kl 18.15 Skydrulle.

2200 Hs Exellence Admiralen Forsvarsministeren gik i Land. (Kl. 2245)
2300 Medlem Medlemmer af Forsvarsministeriets Pladsofficer og Ordonnansofficer gik i Land

6050 Hs. Exellence Admiralen Forsvarsministeren steg Toget ombord.
Satte Flaget paa Halv.

Tøjvask

Rengjøring

Rettelser: / udstreget / Hejsd.

Links og registre

- Slægtshistorisk Forening Århus
  - En omfattende linkliste: Søfolk og deres historie: https://www.slaegt-aarhus.dk/soefolk
- Museet for Søfart, https://mfs.dk
  - Registre over skibe: https://mfs.dk/registre
  - Billedarkiv: https://billedarkiv.mfs.dk/fotoweb/
- Orlogsmuseets og Tøjhusmuseets billedsamlinger
  - https://samlinger.natmus.dk/assetbrowse?collection=THM
- Danskernes Historie Online
  - Søfartshistorie: https://slaegtsbibliotek.dk/databaser/soefartshistorie.html